

Kullaa, Levanpelto, Kaltevon ja Eskolan metsä.

Kertomus tarkastusmatkasta 6. 7. 1962

Autonkuljettaja Esko Kanerva ilmoitti aikoinaan Satakunnan Museoon omistamansa Eskolan palstan lähellä sijaitsevista kivistä kiviröykkiöistä, joista hän oli yhtä mullistaessaan löytänyt poltetun luunpalan. (Satakunnan Museo 16415). Kävin aikaisemmin ohimennen tutustumassa ko. paikkaan, mutta yksityiskohtaisemman selvityksen teko jäi nyt kyseessä olevaan tarkastusmatkaan.

Rauniot sijaitsevat Kullaan Levanpellon kylässä, mv. Juho Kaltevon, osoite Kaasmarkku, omistamalla metsäkappaleella Eskolan ja Hämäläisen asuntojen lähetyvillä. Peruskarttaan on ko. metsäsarka merkitty numerolla 6⁴⁹. Rauniot sijaitsevat kuusimetsää kasvavalla kumpareella, muutaman kymmenen metrin mittaisella alueella, 50-110 m Harjunnäänjoesta luoteeseen. Maasto on tällä kohdalla erittäin hyväpohjaista ja tasaista, ja on saattanut hyvin sopia asuttavaksi - mutta mahdollisesti myös kaskeamiseen. Kalmiston sijainti käy ilmi oheisesta peruskartan lehden Kullaa N:o 114308 mukaan tehdystä peitepiirroksista.

Rauniot ovat seuraavat:

1. Eskolasta päin tultaessa on ensimmäinen eli eteläinen raunio paikalle johtavan polun vieressä eteläpuolella. Raunio on matala, sammalen peittämä, muodoltaan kolmiomaiselta näyttävä, pinnaltaan louhikkoinen. Halkaisija 5-6 m. Mäki laskee tällä kohdalla etelään, itään ja länteen; raunio sijaitsee harjanteen päässä; maasto laskee raunion luota etelään, itään ja länteen.
2. Edellisestä 7 m pohjoiseen polun pohjoispuolella on pyöreä kumpu, jonka keskellä kasvaa kaksi puuta pienessä syvennyksessä. Halkaisija 4 m, korkeus n. 60 cm. Valokuva n:o 3 oheisessä liitteessä.
3. Sammalen peittämä pyöreä, hautaröykkiöltä tuntuva röykkiö edellisestä 5 m länsiluoteeseen. Keskellä kuopanne. Halkaisija 6 m, korkeus 70 cm.
4. Edellisen koillispuolella on suuri kivenjätkäle, jonka vieressä pikkukivien muodostama paksun sammalen peittämä röykkiö. Halkaisija 3-4 m, korkeus 80 cm.

5. Röykkiöstä 3 lo m koilliseen ja röykkiöstä 4 5 m pohjoiskoilliseen on pyöreä matala röykkiö, jonka syrjässä on ulospäin suuntautuva ladelma. Halkaisija 5 m, korkeus 40-50 cm.
6. Edellisen eteläpuolella, siitä metrin päässä on matala rajoiltaan epämääräinen raunio. Halkaisija n. 3 m.
7. Vähäinen turpeen peittämä raunio edellisestä 5 m itään. Raunion rajoja on vaikea määrittellä, mutta kysymys ei kuitenkaan ole luontaisesta röykkiöstä. Halkaisija n. 2,5 m, korkeus 30-40 cm.
8. Hiukan korkeampi röykkiö edellisestä 4 m itään. Röykkiö näyttää pitkänomaiselta. Halkaisija 2-3 m.
9. Lohkareista koottu epämääräinen raunio edellisestä 5 m itäkoilliseen. Raunion pohjoispuolella on maassa pitkänomainen etelä-pohjois-suuntainen ojanne, jonka pituus on 2-3 m. Raunion halkaisija 3-4 m.
10. Edellisestä kymmenisen m. pohjoisluoteeseen on suurehko kivi, jonka viereen on heitetty mukuloita ja lohkareita. Raunion muoto on epämääräinen. Halkaisija 2-3 m.
11. Epämääräinen, paksun turpeen peittämä raunio raunioista 2 n. 20 m itäkaakkoon, tien pohjoispuolella. Muotoa ei voi määrätä.
12. Kivistä koottu raunio, jonka korkeus on 30-40 cm, halkaisija on n. 6 m. tien eteläpuolella edellisestä n. 6 m:n päässä.
13. Rauniosta 1 n. 7 m länteen pieni kiviröykkiö, jonka halkaisija on n. 2 m.
14. Sen kohdalla toisella puolella tietä (pohjoispuolella) on epämääräinen kivikasa.
15. Edellisestä n. 20 länteen on pienen notkelman takana polun vieressä eteläpuolella isohkojen lohkareiden ja niiden viereen heitettyjen pienempien kivien muodostama raunio.
16. Edellisestä 5 m etelään on matala pyöreä raunio, jonka halkaisija on 6 m, korkeus 90-120 cm.
17. Tien länsipuolella Eskolan palstan maalla on hajalle heitetty raunio, jonka halkaisija on 5 m, korkeus 50 cm. Tästä rauniosta löytyi Esko Kanervan Satakunnan Museoon jättämä palanut luunsiru. Kuva 1 oheisessa liitteessä.
18. Tien toisella puolen on vähäinen kivikko, "kiviriutta", sekin Eskolan maalla.

Kuopat. Raunion 16 vieressä on neljä rinnemaahan kaivettua 4n. 2 m pitkä, kapeaa kuoppaa sekä yksi n. 3 m pitkä kuoppa. Ensin mainitut olivat kaakko-luodesuuntaisia, jälkimmäinen pohjoiskoillis-etelälounaissauntainen. Samanlaisia kuoppia on siellä täällä muualakin samalla harjanteella. Ovatko kertomuksessa mainitut hautoja vai muita raunioita, ei ole kaivauksetta ratkaistavissa.

Porissa 11. 5. 1963

Unto Salo
Unto Salo

6

Valokuvat, jotka liittyvät Unto Salon tarkastuskertomukseen K u l l a a , Levanpelto, Eskola. tarkastusmatka pr 3.9.-64. Kertomus 4.9-64, lähetetty KM:oon jo aikaisemmin. Valokuvat Satak. Museon lahja

K U L L A A Levanpelto, Eskola

Kuva n:o 1 Esko Kanervan laidunmaalta löydetty hioinkivi.

" " 2 Kaksi rinnakkain olevaa kivikehää Esko Kanervan perunamaalla.

KULLAA, Levanpelto, Kaltevon ja Eskolan
metsä.

Eskolan met-
sä, hautarau-
nio 17.
Neg. Sat.mus.
10799.

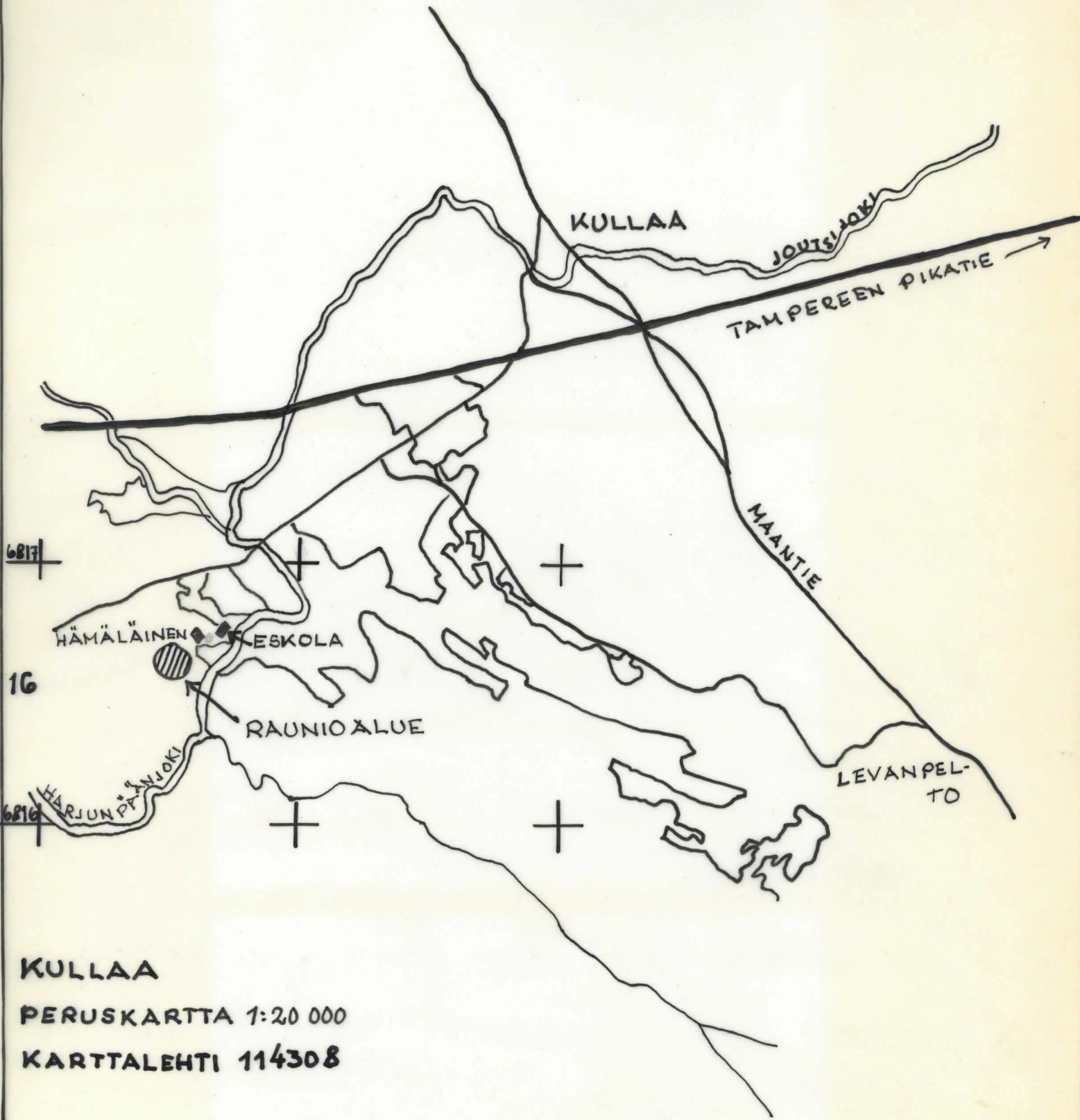

Kaltevon
metsä, hau-
taraunio.
Neg. Sat.mus
10800.

Kaltevon met-
sä, hautarau-
nio 2.
Neg. Sat.mus.
10801.

Kullaa, Levanpelto, Kaltevon ja Eskolan metsä

KULLAA

PERUSKARTTA 1:20 000

KARTTALEHTI 114308